

Zorg en arbeid

Steeds meer getrouwde en samenwonende vrouwen werken buitenshuis. Meer dan voorheen nemen mannen huishoudelijke en zorgtaken voor hun rekening. Toch geven mannen nog steeds een andere invulling aan hun dag dan vrouwen. Mannen nemen het grootste deel van de arbeidsuren voor hun rekening, vrouwen besteden meer tijd aan de zorgtaken thuis.

Mensen tussen de 18 en 65 jaar brengen in 1997 ongeveer tien uur per dag door met slapen, aankleden en wassen en eten. Zij besteden iets meer dan drie uur per dag aan betaald werk. Het volgen van onderwijs en het maken van huiswerk neemt ruim een half uur in beslag. Nog eens tweeënhalf uur besteden zij aan huishoudelijk- en onderhoudswerk en boodschappen doen. Verzorging van andere personen kost gemiddeld bijna drie kwartier, waarbij de meeste tijd opgaat aan het verzorgen van en spelen met de kinderen. Vrijwilligerswerk neemt nog geen kwartier van de dagelijkse tijd in beslag, reizen drie kwartier.

Na aftrek van tijd besteed aan persoonlijke verzorging, betaald werk, onderwijs, reistijd, huishoudelijk werk en zorgverplichtingen resteert de vrije tijd. Dit is gemiddeld bijna vijf uur en drie kwartier per persoon per dag. Deze tijd wordt vooral doorgebracht met televisiekijken, lezen, sporten en contacten met familie en vrienden.

Betaald en onbetaald werk

Vroeger was het de man die betaald werk verrichtte om in het onderhoud van zijn gezin te voorzien. De vrouw deed het huishouden en verzorgde de kinderen. In dit patroon is langzaam

verandering gekomen. Steeds meer getrouwde en samenwonende vrouwen zijn buitenshuis gaan werken. Deze toename van het aantal vrouwen met een betaalde baan is van invloed geweest op de verdeling van de huishoudelijke en zorgtaken thuis. Mannen nemen tegenwoordig een groter deel van de zorgtaken thuis voor hun rekening. Maar ondanks deze herverdeling van betaalde arbeid en huishoudelijke taken is in 1997 het traditionele rollenpatroon nog duidelijk zichtbaar. Mannen nemen het grootste deel van de arbeidsuren voor hun rekening, vrouwen doen het grootste deel van de zorgtaken thuis.

Rollenpatroon

Mannen en vrouwen tussen de 18 en 65 jaar besteden gemiddeld zes en een half uur per dag aan betaalde arbeid en aan niet-betaalde productieve activiteiten. Behalve werken horen daartoe ook huishoudelijke verplichtingen en andere zorgverplichtingen, zoals koken, schoonmaken, het verzorgen van de kinderen, onderhoud aan de woning en vrijwilligerswerk.

Mannen verrichten in 1997 gemiddeld vier uur per dag betaalde arbeid, vrouwen gemiddeld twee uur. Het gemiddeld aantal uren dat vrouwen werken is nog steeds laag, omdat vrouwen in

vergelijking met mannen minder vaak betaald werk verrichten en vaker in deeltijd werken.

De tijd besteed aan huishoudelijke en zorgtaken verschilt duidelijk tussen mannen en vrouwen. Vrouwen besteden in 1997 gemiddeld drie uur aan dagelijks huishoudelijk werk zoals stofzuigen, bedden opmaken, wassen, strijken en boodschappen doen. Verzorging van anderen kost vrouwen gemiddeld een uur per dag. Voor mannen is dit ruim één uur, respectievelijk bijna een half uur. Klussen is daarentegen nog steeds voornamelijk een mannenaangelegenheid. Mannen besteden dagelijks gemiddeld bijna drie kwartier aan onderhoudswerk en werken in de tuin. Vrouwen doen dit maar een kwartier. Bij mannen is dus bijna twee derde van de productieve activiteiten betaald, terwijl een derde niet-betaalde productieve activiteiten betreft. Bij vrouwen is juist ruim twee derde van de productieve tijd onbetaald.

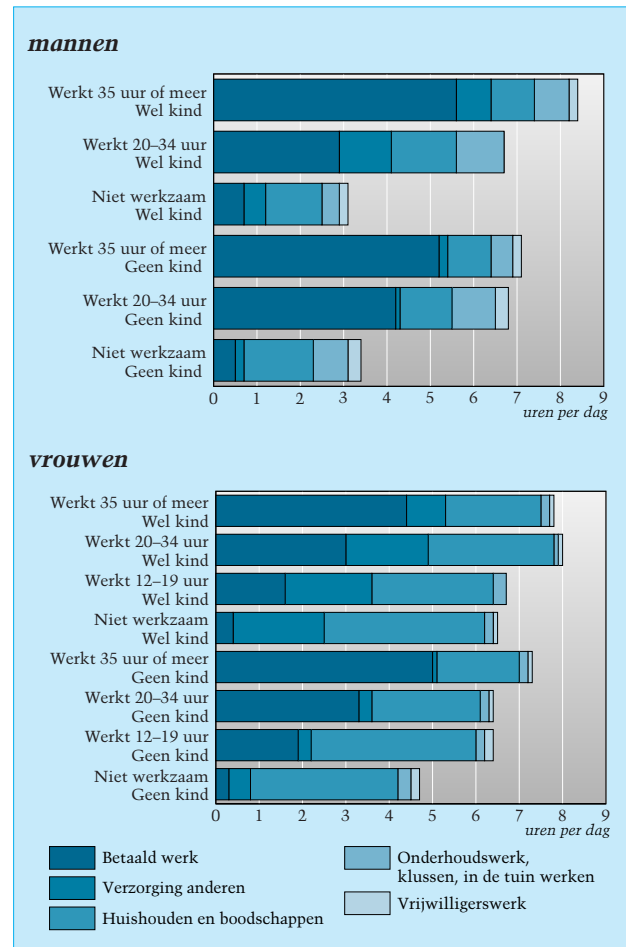
Werk en kinderen

Ook tussen mannen en vrouwen onderling zijn er verschillen in tijdsbesteding aan betaalde arbeid en zorgtaken. Deze hangen samen met de samenstelling van het huishouden en met het al dan niet hebben van betaald werk. Mannen in een huishouden met minderjarige kinderen en een parttime baan besteden dagelijks minder tijd aan betaald werk dan mannen met een parttime baan zonder kinderen. Mannen met minderjarige kinderen en een fulltime baan besteden juist gemiddeld per dag meer tijd aan betaald werk dan mannen zonder kinderen, respectievelijk vijfenhalf uur tegenover vijf uur en een kwartier. Vrouwen met kinderen zijn gemiddeld minder tijd kwijt aan betaald werk dan vrouwen zonder kinderen.

Mannen als klussers

Over het algemeen besteden vrouwen in een vergelijkbare huishoudens- en arbeidssituatie ten minste twee keer zoveel tijd aan het huishouden en aan boodschappen doen dan mannen. Deze activiteiten kosten mannen in 1997 gemiddeld tussen de één en anderhalf uur per dag en vrouwen tussen de twee en vier uur. Naarmate de wekelijkse arbeidsduur langer is besteden zowel mannen als vrouwen minder tijd aan huishoudelijk werk en boodschappen. Vrouwen met minderjarige kinderen in het huishouden besteden meer tijd aan het huishouden en boodschappen dan vrouwen zonder kinderen. Bij mannen heeft de aanwezigheid van minderjarige kinderen niet veel invloed op de tijd besteed aan het huishouden en boodschappen. Mannen zijn gemiddeld tussen 30 en 60 minuten per dag zoet met klussen in en om het huis en in de tuin werken. Vrouwen klussen tussen 5 en 20 minuten per dag. Mannen met een parttime baan en met minderjarige kinderen in het huishouden besteden de meeste tijd aan onderhoudswerk, klussen of in de tuin werken. Mannen zonder minderjarige kinderen en zonder baan spenderen de meeste tijd aan vrijwilligerswerk.

Tijdbesteding naar lengte van de werkweek en wel of geen kinderen, 1997

Vrouwen als zorgsters

De verzorging van anderen is nog steeds vooral een vrouwen-taak. Als er geen minderjarige kinderen in het huishouden zijn, besteedt een man hier ongeveer 10 minuten per dag aan. Een vrouw daarentegen tussen de 20 en 30 minuten als zij geen volledige baan heeft en minder dan 10 minuten wanneer zij wel een volledige werkweek heeft. Vrouwen met een fulltime baan besteden minder tijd aan de verzorging van anderen dan hun mannelijke tegenhangers als er geen minderjarige kinderen in het huishouden zijn. Zijn er wel minderjarige kinderen in het huishouden, dan loopt de zorg voor anderen op van 30 tot 75 minuten voor de man en van 60 tot 130 minuten voor de vrouw. Mannen in huishoudens met minderjarige kinderen die niet of minder dan 12 uur per week werken besteden minder tijd aan de verzorging van anderen dan mannen met een langere werkweek. Bij vrouwen daarentegen besteedt juist de groep die niet of minder dan 12 uur per week werkt de meeste tijd aan de verzorging van anderen.

Myra Wieling